

NORGES HØYESTERETT

Den 19. januar 2016 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Utgård, Webster og Kallerud i

HR-2016-00119-U, (sak nr. 2015/2210), straffesak, anke over dom:

A (advokat Bjørn Rener-Larsen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder domfeltes anke over lagmannsrettens domfellelse for uaktsom forvoldelse av betydelig personskade.
- (2) Ved tiltalebeslutning 23. desember 2014 ble A satt under tiltale ved Aust-Agder tingrett for overtredelse av straffeloven 1902 § 238 og vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 3. For så vidt gjelder straffeloven 1902 § 238 var grunnlaget for tiltalen:

"Torsdag 26. juni 2014 kl. 15:33 i X-tunnelen i Y, førte han personbil med reg.-nr. 00 00000 uten å være aktpågivende og varsom og uten å vise tilstrekkelig hensyn. Han ble ikke i tide oppmerksom på forankjørende motorsykkelen med reg.-nr. 00 0000 som ble ført av B, med den følge at han kolliderte med motorsykkelen og B ble kastet av motorsykkelen. I ulykken ble B påført et brudd i ryggvirvel L1 (første virvel i lenderyggen), samt avrivningsbrudd i 4. brystvirvel. Hun har vært 100 % sykemeldt siden ulykken inntraff."

- (3) Aust-Agder tingrett avsa 6. mai 2015 dom med slik domsslutning:

"1.

A, født 00.00.1995, frifinnes for tiltalens post I.

2.

A, dømmes for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. § 3 til en ubetinget bot på 10 000 – titusen – kroner, subsidiært fengsel i 20 – tjue – dager.

3.

A, dømmes til tap av førerett i 1 – ett – år jf. vegtrafikkloven, beregnet fra 26. juni 2014 § 33 nr. 1, jf. forskrift av 19. desember 2003 nr. 1660 § 2-4 tredje ledd, jf. første ledd. For gjenerverv av føreretten må det avlegges full ny førerprøve, jf. forskriftens § 8-3 sjette ledd og § 8-4."

- (4) Dommen ble avsagt under dissens når det gjelder tiltalens post I, idet rettens formann stemte for domfellelse for overtredelse av straffeloven 1902 § 238.
- (5) Påtalemyndigheten anket frifinnelsen for tiltalens post I til Agder lagmannsrett. Anken gjaldt bevisbedømmelsen og lovanvendelsen under skyldspørsmålet samt straffutmålingen. Anken vedrørende skyldspørsmålet ble henvist til ankebehandling. Skyldspørsmålet knyttet til vegtrafikkloven § 31, jf. § 3 ble rettskraftig avgjort ved tingrettens dom.
- (6) Agder lagmannsrett avsa 14. oktober 2015 dom med slik domsslutning:
- "1. A, f. 00.00.1995, dømmes for overtredelse av straffeloven (1902) § 238 samt for det forhold som er rettskraftig avgjort ved Aust-Agder tingretts dom av 6. mai 2015 sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd til fengsel i 18 – atten – dager.**
- 2. Tingrettens dom om tap av førerett stadfestes."**
- (7) Dommen ble avsagt under dissens når det gjelder straffutmålingen. Mindretallet, bestående av én lagdommer og én meddommer, stemte for å gjøre straffen betinget.
- (8) A har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken retter seg mot lovanvendelsen under skyldspørsmålet, saksbehandlingen og straffutmålingen. Til støtte for anken er det i korte trekk anført:
- (9) Lagmannsretten har anvendt en strengere aktsomhetsnorm enn den som følger av straffeloven 1902 § 238 og praksis fra Høyesterett. Domsgrunnene er under enhver omstendighet mangelfulle, og det fremstår som usikkert om det er benyttet korrekt aktsomhetsnorm. Dersom domfellelsen opprettholdes, bør det gis betinget fengselsstraff. A har lagt ned prinsippal påstand om frifinnelse, subsidiært at lagmannsrettens dom oppheves og atter subsidiært at straffen gjøres betinget.
- (10) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle og anført at lagmannsretten har lagt til grunn en korrekt aktsomhetsnorm i tråd med praksis fra Høyesterett. Domsgrunnene er ikke mangelfulle, og det er ikke grunnlag for å gjøre straffen betinget.
- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at A ble frifunnet i tingretten for overtredelse av straffeloven 1902 § 238, men domfelt for dette forholdet i lagmannsretten. Han har dermed ankerett i medhold av straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum sammenholdt med andre ledd andre punktum. Anken kan da bare nektes fremmet dersom ankeutvalget ved en begrunnet beslutning finner det klart at den ikke kan føre frem.
- (12) Ankeutvalget ser først på lovanvendelsesspørsmålet – om lagmannsretten har anvendt riktig aktsomhetsnorm.
- (13) Etter en gjennomgang av det faktiske hendelsesforløpet og relevante rettskilder knyttet til straffeloven 1902 § 238 heter det i lagmannsrettens dom:
- "Lagmannsretten har kommet til at tiltalte har utvist en uaktsomhet som rammes av straffeloven § 238.**

Tiltalte kjørte inn i X-tunnelen ca. kl. 1530. Det var rushtrafikk og kødannelse i tunnelen. Tiltalte var kjent på stedet og visste at det kunne være kø på dette tidspunktet. Det vil særlig være kødannelse i tilknytning til påkjørselen fra sentrum i retning øst. Dette er en trafikksituasjon som påkaller særskilt aktpågivenhet.

Da tiltalte kjørte inn i tunnelen, så han at det var kødannelse lenger inne i tunnelen. Fartsgrensen på stedet er 60 km/t, men han har selv forklart at han holdt en hastighet på 40-45 km/t. Det er mer enn 500 meter fra tunnelåpningen til der påkjørselen fant sted, og det er fri sikt i hele dette området. Tiltalte har derfor hatt mulighet til å observere trafikkbildet og kødannelsen fra han kjørte inn i tunnelen. Det er noe uklart om køen stod helt stille, eller om det var en saktegående kø, som beveget seg langsomt fremover etter hvert som bilene fra sentrum flettet seg inn i køen. Dette vil imidlertid ikke ha betydning for vurderingen av tiltaltes aktsomhet. Det avgjørende vil være at han var oppmerksom på køen og likevel ikke innrettet kjøringen slik at han klarte å stoppe i tide.

Motorsykkelen lå bak siste bil i køen og var utstyrt med normale lys. Fører hadde refleksbandolær. Det var normal lyssetting i tunnelen og ingen grunn til at motorsykkelen ikke skulle være synlig i trafikkbildet.

Tiltalte har forklart at han ble blendet av et sterkt lys, og lagmannsretten legger dette til grunn. Lagmannsretten kan imidlertid ikke se at dette kan tillegges avgjørende vekt ved aktsomhetsvurderingen. Trafikksituasjonen med kødannelse i tunnel påkalte en særskilt aktpågivenhet. Dersom han i en slik situasjon også ble blendet av et sterkt lys, tilsier dette at han må bremse opp til han får kontroll og kan se veibanen igjen. Når blinding av sterkt lys fører til at han kjører inn i forangående kjøretøy, har han ikke holdt tilstrekkelig avstand og ikke vært tilstrekkelig oppmerksom på trafikkbildet foran seg.

Fører av bilen foran motorsykkelen, C, har forklart at han så i speilet at tiltaltes bil nærmet seg motorsykkelen. Han registrerte at tiltaltes bil ikke reduserte hastigheten slik han forventet. Han observerte dette to ganger i speilet, før tiltaltes bil kjørte inn i motorsykkelen.

Det var et oversiktlig trafikkbilde i tunnelen og normale lysforhold. Han hadde god tid til å innrette sin kjøring etter kødannelsen i tunnelen. Påkjørselen skyldes ikke en kortvarig oppmerksomhetssvikt, som alle kan gjøre seg skyldig i, og heller ikke feilfordeling av oppmerksomhet. Påkjørselen skyldes at han over noe tid ikke innrettet kjøringen etter de faremomenter som oppstår ved kødannelse, og heller ikke reagerte med nødvendig oppbremsing da han ble blendet av et skarpt lys. Ved forsvarlig avstand og nedbremsing for køen, kombinert med nødvendig oppbremsing på grunn av blinding, ville tiltalte ikke ha kjørt inn i motorsykkelen. Han har ved dette utvist en uaktsomhet som går ut over det enhver hverdagsbilist gjør seg skyldig i fra tid til annen.

Det kan ved aktsomhetsvurderingen heller ikke tillegges vekt at tiltalte var ung og kun hadde hatt førerkort i 8 måneder. Det vises til Rt. 2010 side 785 avsnitt 29, der det blant annet uttales:

'Til dette bemerker jeg at bilførere - selv om de er kjent på stedet - må være forberedt på plutselige hendelser, som at en annen bilfører bremses brått opp, og tilpasse farten etter dette når sikten er begrenset. I tillegg kommer at A bare hadde hatt førerkort i tretten dager. Riktignok stilles det ikke strengere krav til den som nettopp har tatt førerkort enn til andre bilførere. Men uerfarne bilførere må opptre ekstra aktpågivende for å kompensere for sin manglende kjøreerfaring.'

Lagmannsretten har etter en samlet vurdering av tiltaltes handlemåte kommet til at han har utvist en uaktsomhet som rammes av straffeloven § 238.

Uaktsomheten omfatter også skadefølgen, da det er årsakssammenheng mellom påkjørselen og skadene, og klart påregnelig at påkjørselen av motorsykkelen bakfra kunne medføre betydelig legemsskade. Det vises til at det er tilstrekkelig til domfellelse etter straffeloven § 238 at tiltalte «burde innsett at kjøringen kunne medføre en eller annen form for betydelig personskade», jf. Rt. 2010 side 785 avsnitt 30."

- (14) Utvalget er enig med lagmannsretten i at trafikksituasjonen påkalte en særlig aktpågivenhet fra bilføreren. Det fremgår klart av lagmannsrettens dom at A ikke levde opp til dette kravet. Utvalget er også enig i lagmannsrettens vurdering knyttet til at A ble blendet.
- (15) Etter ankeutvalgets oppfatning gir lagmannsretten uttrykk for riktig rettsoppfatning og finner det klart at anken over lovanvendelsen ikke kan føre frem.
- (16) I lagmannsrettens domsgrunner er de relevante momentene trukket frem og vurdert. Også på dette punkt finner utvalget det klart at anken ikke kan føre frem.
- (17) Ved straffutmålingen har lagmannsretten korrekt tatt utgangspunkt i at det som hovedregel skal reageres med ubetinget fengsel ved overtredelse av straffeloven 1902 § 238, jf. Rt. 2013 side 1325 avsnitt 15 og 16. Lagmannsretten uttaler så:
- "Tiltaltes uaktsomhet har vært kvalifisert i form av mangel på oppmerksomhet gjennom et lengre tidsrom og i en situasjon der det var påkrevet med særskilt aktpågivenhet. Allmennpreventive hensyn gjør seg sterkt gjeldende. Det er også skjerpene at fornærmede ble påført betydelige skader og fortsatt er behandlingstrengende og sterkt preget av hendelsen."**
- (18) På samme måte som i Rt. 2013 side 1325 sviktet domfelte som sjåfør på en slik måte at det i utgangspunktet må utmåles en ubetinget fengselsstraff, se dommens avsnitt 17. I likhet med lagmannsrettens flertall kan ikke utvalget se at det foreligger særlige grunner til å fravike det generelle utgangspunktet. Domfeltes alder – 19 år på handlingstiden – kan ikke medføre en endret vurdering av dette. Heller ikke tidsmomentet – det er nå gått om lag ett år og 7 måneder siden ulykken – tilsier at dommen gjøres betinget. Det er ikke opplyst at saken har hatt noen liggetid av betydning.
- (19) Ut over dette bemerker ankeutvalget at det ikke kan se at saken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende saken, eller at det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd.
- (20) Anken tillates etter dette ikke fremmet.
- (21) Beslutningen er enstemmig.

SLUTNING :

Anken tillates ikke fremmet.

Bergljot Webster
(sign.)

Karl Arne Utgård
(sign.)

Knut H. Kallerud
(sign.)

Riktig utskrift: